

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ЗАХОДИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Гололобова О.М., Ларка М.І.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

В умовах зростання вартості енергоносіїв та значної енергоемності сучасних промислових виробництв гостро постає проблема енергозбереження та вибору пріоритетних напрямів інвестування коштів у проекти підвищення енергоефективності підприємств. Одним з найголовніших шляхів ефективного конкурування та підвищення рентабельності підприємств в сучасних умовах є зниження собівартості продукції в тому числі і за рахунок зниження її енергомісткості. Процес енергозбереження потрібно оцінювати комплексно, враховуючи всі наслідки інвестування: економічні, технічні, екологічні, організаційні, комерційні та інші. Аналіз ефективності енергозберігаючих заходів здійснюється з метою визначення його доцільності або для вибору кращого заходу із можливих. Це обумовлено тим, що заходи з енергозбереження потребують інвестицій, і як правило, досить суттєвих. Крім того, ефективність енергозберігаючих заходів оцінюється низкою фінансових показників роботи підприємства, найважливішими з яких є собівартість продукції, що випускається та сумарний прибуток підприємства. Вибір пріоритетних енергозберігаючих заходів, спрямованих на підвищення енергоефективності підприємства, є складним багатоваріантним завданням, що потребує виважених методичних підходів та ефективних критеріїв оцінювання. У зв'язку з тим, що сучасне промислове підприємство, зазвичай, є обмеженим у власних коштах і вимушеним звертатись до зовнішніх джерел інвестування, то виникає необхідність моделювання наслідків реалізації інвестиційних проектів та детального обґрунтування кожного з застосовуваних критеріїв вибору. Як показують дослідження на сьогоднішній день в нашій країні лише близько 12% діючих промислових підприємств займається інноваційною діяльністю, яка пов'язана з впровадженням новітніх технологічних процесів у виробництво, а частка впроваджених ресурсозберігаючих технологій в загальному обсязі реалізованих інноваційних рішень не перевищує 38%. Різноманітні сучасні інформаційні джерела дозволяють робити пошук та вибір необхідних методів розрахунку економічної ефективності, але не охоплюють всіх наявних критеріїв оцінювання для проведення всебічного аналізу інвестиційних проектів, пов'язаних саме з впровадженням енергозберігаючих заходів і технологічних процесів. Недостатньо дослідженим є також питання оцінювання економічних, організаційних, виробничих, технічних і екологічних критеріїв в їх сукупності, альтернативного порівняння вкладання коштів в інші інвестиційні проекти. Саме тому потребують подальшого дослідження критерії відбору інвестиційних проектів енергозбереження та удосконалення методології визначення ефективності енергозберігаючих заходів.